

RESOLUTIE over de situatie in het oosten van de Democratische Republiek Congo

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° de bezorgdheid van de internationale gemeenschap over de geopolitieke stabiliteit in de regio, en meer in het bijzonder over het toegenomen geweld in het oosten van de Democratische Republiek Congo (DRC);
- 2° artikel 2, 4°, van het Handvest van de Verenigde Naties, dat de dreiging met of het gebruik van geweld verbiedt, en lidstaten verplicht om de soevereiniteit, territoriale integriteit en politieke onafhankelijkheid van andere staten te respecteren;
- 3° de talrijke internationale verdragen die Rwanda en de DRC hebben ondertekend ter bescherming van het humanitair recht en van vrouwen en kinderen in gewapende conflicten, waaronder het Protocol van Maputo, dat ertoe strekt de rechten van vrouwen in Afrika te waarborgen;
- 4° het staakt-het-vuren van november 2024 tussen het Congolese leger en de Mouvement du 23 mars (M23), dat de rebellenbeweging manifest heeft overtreden met haar offensief van januari 2025;
- 5° de intentieverklaring, de zogenaamde 'Washington Declaration of Principles', van april 2025, waarin de DRC en Rwanda beloven om geen gewapende groeperingen meer te steunen als aanzet tot een echt vredesakkoord;
- 6° het vredesakkoord dat de ministers van Buitenlandse Zaken van Congo en Rwanda op 27 juni 2025 in Washington hebben ondertekend en dat op 27 september in werking had moeten treden, maar dat tot nog toe grotendeels dode letter is gebleven;
- 7° Resoluties 2738 (27/6/2024), 2746 (06/08/2024), 2765 (20/12/2024) en 2773 (21/02/2025) van de VN-Veiligheidsraad over de situatie in het oosten van de DRC;
- 8° de debatten in de VN-Veiligheidsraad op 26 en 28 januari en op 19 en 24 februari 2025, waarin de meeste sprekers hebben aangedrongen op een beëindiging van de gevechten, de terugtrekking van de Rwandese militairen uit het grondgebied van de DRC en de stopzetting van de steun van Rwanda aan de M23-rebellenbeweging;
- 9° de bijzondere zitting van de VN-Mensenrechtenraad van 7 februari 2025 over de mensenrechtensituatie in het oosten van de DRC;
- 10° de verklaring op 25 januari 2025 van de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid Kaja Kallas, waarin ze heeft gesteld dat Rwanda zijn steun aan M23 moet stopzetten en zich moet terugtrekken, en waarbij ze zich heeft uitgesproken tegen de militaire aanwezigheid van Rwanda in de DRC, die ze beschouwt als een flagrante schending van het internationaal recht, het Handvest van de Verenigde Naties en de territoriale integriteit van de DRC;
- 11° het memorandum of understanding tussen de EU en Rwanda op het gebied van kritieke grondstoffen van 19 februari 2024;
- 12° de verordening (EU) 2017/821 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot vaststelling van verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid in de toeleveringsketen voor de Unie-importeurs van tin, tantaal en wolfram, de overeenkomstige erts, en goud uit conflict- en hoogrisicogebieden, die op 1 januari 2021 in werking is getreden;
- 13° de steun die Vlaamse Regering geeft aan de Luanda- en de Nairobi processen van 2022 met het oog op het respect voor het akkoord over het staakt-het-vuren;

- 14° de beleidsvoorbereidende studie 'Strategische inzichten voor een verdere ontplooiing en versterking van de Vlaamse relaties met Afrika' van januari 2025, die uitgevoerd werd door het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de KU Leuven en het European Centre for Development Policy Management (ECDPM), en die als vertrekpunt moet dienen voor een geïntegreerde Afrikastrategie voor Vlaanderen;
- 15° het feit dat de DRC het enige land in Sub-Saharaans Afrika is waar alle types van Vlaamse actoren, en meer in het bijzonder universiteiten en middenveldorganisaties, in grote mate actief zijn;
- overwegende dat:
 - 1° de gewapende rebellenbeweging M23, die, zoals verschillende VN-rapporten bevestigen, de steun van Rwandese militairen krijgt, sinds januari 2025 verder is opgerukt in het oosten van de DRC en er de belangrijke steden Goma en Bukavu heeft ingenomen, en die ook na het vredesakkoord van 27 juni 2025 militair actief is gebleven;
 - 2° Oegandese militairen de controle van de Congolese stad Bunia hebben overgenomen;
 - 3° als gevolg van het geweld tussen het Congolese leger en de rebellengroepen grote aantallen burgerslachtoffers zijn gevallen en vele duizenden mensen opnieuw op de vlucht zijn geslagen, waardoor er zich andermaal een schrijnende humanitaire crisis afspeelt in een regio die al tientallen jaren te kampen heeft met cyclisch geweld;
 - 4° er door het aanhoudende geweld intussen meer dan 7 miljoen ontheemden zijn, die bijzonder kwetsbaar zijn;
 - 5° mensenrechtenorganisaties zoals Amnesty International melding maken van zware mensenrechtenschendingen, waaronder standrechtelijke executies, martelingen en groepsverkrachtingen door leden van de rebellenbeweging M23;
 - 6° vrouwen en meisjes in het oosten van de DRC opnieuw meer te maken krijgen met seksueel en gendergerelateerd geweld als gevolg van de verslechterende veiligheidssituatie;
 - 7° mensenrechtenactivisten en journalisten in het veroverde gebied bedreigd en vervolgd worden;
 - 8° de rekrutering van kindsoldaten door de diverse rebellengroepen, en meer in het bijzonder door M23, een manifeste schending is van het internationaal recht, waaronder het Kinderrechtenverdrag;
 - 9° het Internationaal Strafhof (ICC) op verzoek van de Congolese regering sinds mei 2023 andermaal onderzoek voert naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid;
 - 10° M23-rebellen op 23 en 24 januari 2025 locaties van de VN-vredesmacht Mission de l'Organisation des Nations Unies pour la stabilisation en République démocratique du Congo (MONUSCO) beschoten hebben. Daarbij werden dertien Zuid-Afrikaanse vredeshandhavers gedood, wat tot spanningen tussen Rwanda en Zuid-Afrika heeft geleid;
 - 11° Malawi zijn troepen uit de vredeshandhavingsmissie van de Southern African Development Community (SADC) in het oosten van de DRC heeft teruggetrokken en ook de andere deelnemende landen overwogen om hun troepen terug te trekken;
 - 12° het conflict in het betrokken gebied grotendeels te maken heeft met de aanwezigheid van enorme voorraden aan kritieke grondstoffen, waaronder coltan, tin en goud, die noodzakelijk zijn voor de energietransitie;
 - 13° die grondstoffen massaal geplunderd en naar Rwanda overgebracht worden, waardoor de vicieuze cirkel van illegale ontginning en handel van grondstoffen, geweld en financiering van rebellenbewegingen in stand gehouden wordt;

- 14° diverse internationale organisaties, waaronder de VN en de Afrikaanse Unie, opgeroepen hebben tot een onmiddellijk en onvoorwaardelijk staakt-het-vuren en de terugtrekking van niet-uitgenodigde buitenlandse strijdkrachten uit het grondgebied van de DRC;
 - 15° hulporganisaties nog amper actief zijn in het betrokken gebied door gewapende confrontaties en onveilige omstandigheden, waardoor de bevolking verstoken blijft van humanitaire hulp;
 - 16° Rwanda op 17 maart 2025 de diplomatieke betrekkingen met België verbroken heeft als gevolg van de beslissing van de Europese ministers van Buitenlandse Zaken om individuele sancties op te leggen aan een aantal leden van het Rwandese leger en de Congolese rebellenbeweging M23, naar analogie van vergelijkbare beslissingen in de Verenigde Staten;
 - 17° de situatie van journalisten en mensenrechtenverdedigers in het oosten van Congo volgens een onderzoek van Human Rights Watch van maart 2025 onder druk staat als gevolg van vervolgingen en moorden door M23;
 - 18° een nieuw VN-rapport van begin oktober 2025 aantoonde dat de oorlog in Oost-Congo sinds begin juli 2025 nog nooit zo bloedig is geweest en dat de dodentol zelfs hoger ligt dan in de beginperiode van het offensief van M23;
 - 19° het VN-rapport van oktober 2025 ook aantoonde dat in weerwil van het Amerikaanse vredesplan, waarin de terugtrekking van de Rwandese militairen was opgenomen, M23-rebellen onder impuls van Rwanda een bezettingsstructuur uitbouwen;
- veroordeelt ten strengste de bezetting door M23 van Goma, Bukavu en andere gebieden in het oosten van de DRC en de bewezen steun van Rwandese militairen, en beschouwt die bezetting als een onaanvaardbare schending van de soevereiniteit en territoriale integriteit van de DRC en als een gevaar voor de stabiliteit in de regio;
 - eist de onmiddellijke stopzetting van de gevechten en de terugtrekking van M23 en de Rwandese militairen uit het grondgebied van de DRC conform het vredesakkoord van 27 juni 2025;
 - veroordeelt alle oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid die gericht zijn tegen de bevolking, in het bijzonder tegen vrouwen en kinderen, alsook het seksueel geweld en het gebruik van verkrachting als oorlogswapen in het kader van het conflict en het inzetten van kinderen als strijders, en betuigt zijn medeleven met alle slachtoffers van het conflict;
 - is bezorgd over de kritieke humanitaire situatie in het oosten van de DRC en verzoekt alle betrokken strijdende partijen om toegang te verlenen aan de hulpverleners en aan de internationale instellingen met het oog op humanitaire hulp voor de getroffen burgerbevolking;
 - veroordeelt elke aanval op de door de VN gemandateerde vredesmacht en verzoekt de VN om te werken aan een sterker mandaat voor de VN-vredesmacht MONUSCO, zodat die op adequate wijze de burgers kan beschermen, het respect voor het humanitair recht kan waarborgen en de veiligheid van het personeel van medische faciliteiten en van hulporganisaties kan verzekeren;
 - roept alle partijen die in het conflict betrokken zijn op om tot een echte onderhandelde oplossing te komen, waarbij inclusieve processen die vertrekken vanuit de noden en behoeften van de getroffen bevolking uiteindelijk tot een duurzame vrede leiden;
 - roept de regering van de DRC op tot het versterken van de politieke en civiele structuren die de democratische werking van de instellingen, de onafhankelijkheid van het gerecht en de eerbiediging van de mensenrechten kunnen waarborgen;

- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° de onaanvaardbare schending van de territoriale integriteit en van de soevereiniteit van de DRC, alsook de schendingen van het internationaal humanitair recht en van de mensenrechten, en het seksueel geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes streng te veroordelen;
 - 2° te eisen dat de vijandelijkheden onmiddellijk stopgezet worden en dat M23 en de Rwandese militairen zich uit het oosten van de DRC terugtrekken;
 - 3° na te gaan in welke mate Vlaanderen kan bijdragen aan de strijd tegen de straffeloosheid van schendingen van het internationaal humanitair recht in het oosten van de DRC;
 - 4° via alle mogelijke diplomatieke kanalen bij te dragen aan internationale inspanningen voor conflictpreventie en vredesopbouw in de regio van de Grote Meren;
 - 5° alle partijen op te roepen om de ongehinderde toegang tot humanitaire hulp mogelijk te maken;
 - 6° na te gaan op welke wijze de structurele samenwerking met internationale actoren zoals de EU, de VN en het United Nations Children's Fund (UNICEF) voor hulpverlening aan de getroffen bevolking kan worden opgedreven;
 - 7° in het kader van de nog uit te werken Afrikastrategie bijzondere aandacht te hebben voor de DRC, het enige land in Sub-Saharaans Afrika waarin alle types van Vlaamse actoren in grote mate actief zijn, en na te gaan in welke mate Vlaanderen een bijdrage kan leveren aan de democratische en economische ontwikkeling van de DRC;
 - 8° op te roepen tot de strikte naleving van internationale en Europese regelgeving over due diligence voor conflictmineralen;
 - 9° bij de Europese Unie te pleiten voor meer aandacht voor de humanitaire crisis in het oosten van de DRC en meer politieke druk uit te oefenen, met als doel de geweldspiraal te doorbreken en bij te dragen tot een duurzame vrede voor de regio;
 - 10° de maatregelen, die naar aanleiding van deze resolutie worden genomen, systematisch af te stemmen en te coördineren met de initiatieven die de federale diplomatie reeds onderneemt op diplomatiek en humanitair vlak, om versnippering tegen te gaan en de doeltreffendheid van het beleid te verhogen;
- vraagt aan de EU, onder meer aan de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, om bij de regering van Rwanda aan te dringen op een onmiddellijke terugtrekking van de Rwandese militairen uit het oosten van de DRC en alle militaire en logistieke hulp aan M23 en andere rebellengroepen in het betrokken gebied stop te zetten;
- vraagt aan de EU om:
 - 1° gelet op de betrokkenheid van Rwanda bij de dramatische gebeurtenissen in het oosten van DRC, onmiddellijk alle economische overeenkomsten met het land op te schorten, met inbegrip van het op 19 februari 2024 met Rwanda ondertekende memorandum van overeenstemming ter versterking van de rol van dat land in de ontwikkeling van duurzame en veerkrachtige waardeketens voor kritieke grondstoffen, alsook alle andere handelsakkoorden;
 - 2° in het licht van de stopzetting van de steun van het Agentschap voor internationale ontwikkeling van de Verenigde Staten of de United States Agency for International Development (USAID), de financiële steun voor dringende en levensreddende bijstand voldoende op te voeren, zodat de getroffen bevolking toegang heeft tot drinkbaar water, voedsel, medische bijstand en onderdak;

[5]

- vraagt aan de Europese Commissie om deze resolutie te behandelen in het kader van de politieke dialoog en aan te geven op welke manier ze er rekening mee zal houden.

AANGENOMEN DOOR HET VLAAMS PARLEMENT,

Brussel, 25 februari 2026.

Griffier,

Voorzitter,